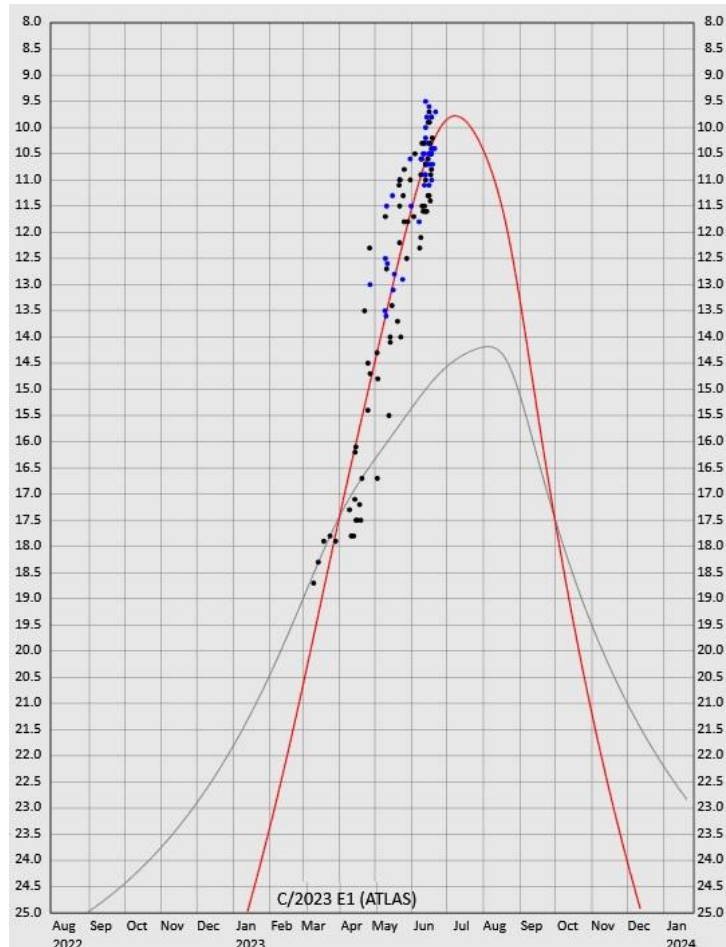

Kometa v dohledu

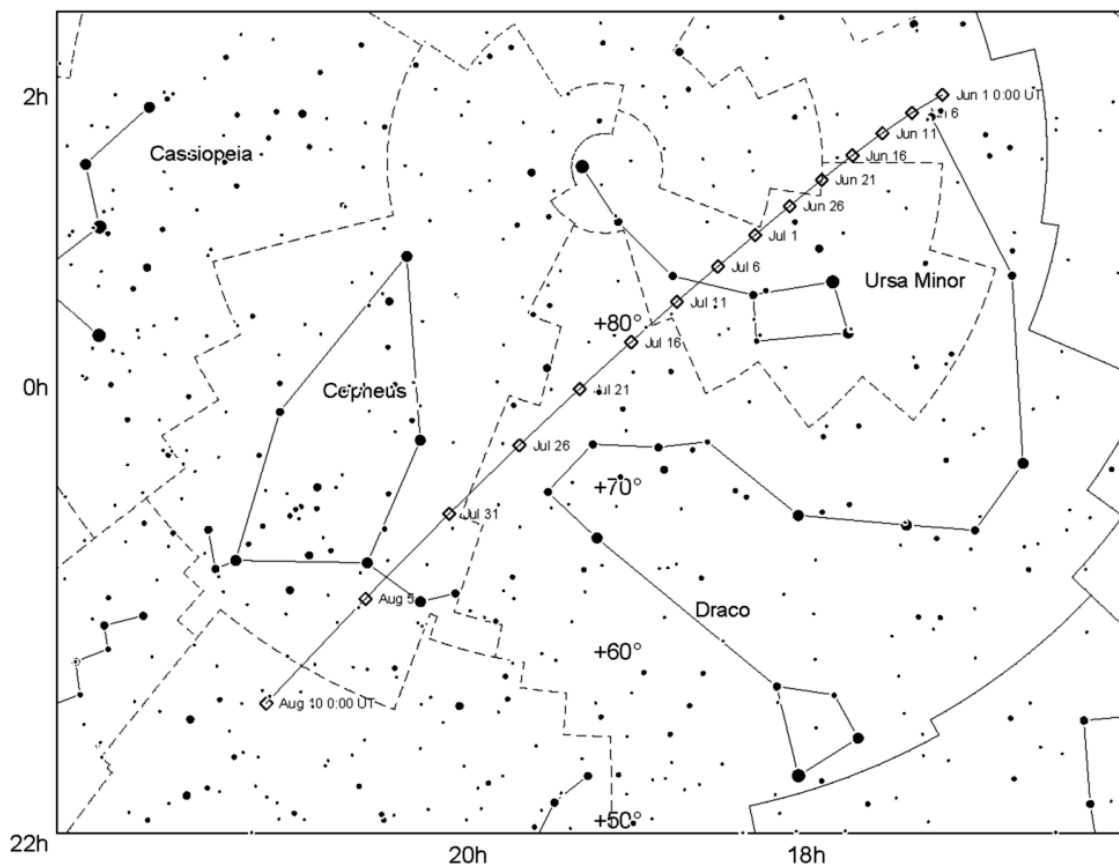
V tuto chvíli, jen jednotky dnů od letního slunovratu, nemáme ze střední Evropy moc šancí na pozorování noční oblohy. Ještě minimálně dva týdny nás nečeká ani kolem místní pólnoci astronomická noc. Přesto si dovolím vás vyzvat k pokusu vyhledat a prohlédnout si zajímavou novou kometu s označením C/2023 E1 ATLAS. Nebude to jednoduché, ale snad právě proto by to pro každého obdivovatele oblohy měla být ta správná letní výzva.

Objekt byl objeven 1. března 2023 jako asteroid v souhvězdí Panny. Byl detekován s jasností kolem 19. mag prostřednictvím dalekohledu ATLAS (0,5-m, f/2 Schmidt) umístěného na Astronomical Observatory Sutherland v Jižní Africe (CBET 5233). Následně se podařilo vyhledat i předobjevové snímky. Ukázalo se, že 25. prosince 2022 byl objekt zachycen na záběrech pořízených observatoří Kitt Peak (USA), ale bez toho, aby jim někdo věnoval pozornost. Již první výpočty dráhy silně naznačovaly, že se nebude jednat o planetku ale spíše o objekt kometárního charakteru. Záhy se toto podezření potvrdilo a kometa byla zařazena na tzv. seznam PCCP (Possible Comet Confirmation Page).

Nejnovější astrometrie ukazuje, že nová kometa je periodická s oběžnou dobou více než 85 let a periheliovou vzdáleností $q = 1,03$ au (153,6 milionu km). V odsluní se dostává až do neuvěřitelné vzdálenosti více než 37,5 au. Vlasatice projde perihéliem, přísluním, kdy bude vzdálena od Slunce 1,027 au (153,6 milionu km) 1. července letošního roku. Od Země ji v tu dobu bude dělit vzdálenost 0,64 au. Pozorované zjasňování komety v průběhu jara probíhalo rychleji, než odborníci při jejím objevu předpokládali. Nyní to vypadá, že by začátkem července mohla dosáhnout jasnosti až 9. magnitudy. Kometa bude nejbližší Zemi 18. srpna, ale do té doby už bohužel výrazně zeslábně s ohledem na její vzdalování se od Slunce.

Kde tedy kometu C/2023 E1 ATLAS najdeme. Bude to tentokrát podstatně jednodušší než obvykle. Vzhledem k tomu, že je naše vlasatice cirkumpolární a navíc se pohybuje velice blízko

severního světového pólu, bude spíš záležet na pozici Slunce. Jak už bylo zmíněno v záhlaví, současné noci jsou extrémně krátké a také „světlé“, protože se naše denní hvězda nedostává při pohledu ze střední Evropy dostatečně hluboko pod obzor. Na připojené mapce je zachycen pohyb komety v období od začátku června až do 10. srpna 2023. Je z ní zřejmé, že v čase maximální jasnosti C/2023 E1 nalezneme v souhvězdí Malého medvěda, které se v průběhu celé krátké noci promítá dostatečně vysoko nad severní horizont. Pro jednodušší vyhledávání si můžete pro každý den, pro světovou půlnoc, v připojené tabulce vyhledat souřadnice i další zajímavé údaje.

Že nalézt a i vyfotografovat kometu lze, dokumentuje můj snímek z 11. června 2023 (21:08 UT) pořízený automatickým teleskopem Vespera (50mm/200mm) se složenou expozicí 60 x 10 sekund. Přeji hodně štěstí a hezký zážitek při sledování zelenomodré komy nejjasnější současné komety.

Karel Halíř
Hvězdárna v Rokycanech a Plzni, p. o.
<http://hvr.cz>

Target Body: C/2023 E1 (ATLAS)
Observer Location: Rokycany Observatory [code: K61]

```
*****
Date (UT) HR:MN   R.A. (ICRF) DEC   T-mag delta   deldot   S-O-T /r
*****
Jun-23 00:00 A   13 32 14.47 +77 03 08.4   15.704 0.6879  -8.1369  71.9061 /T
Jun-24 00:00 A   13 38 42.29 +77 23 38.0   15.683 0.6831  -8.3768  71.8768 /T
Jun-25 00:00 A   13 45 38.26 +77 43 46.0   15.661 0.6781  -8.6131  71.8735 /T
Jun-26 00:00 A   13 53 04.65 +78 03 28.2   15.640 0.6731  -8.8454  71.8964 /T
Jun-27 00:00 A   14 01 03.87 +78 22 39.9   15.619 0.6679  -9.0734  71.9460 /T
Jun-28 00:00 A   14 09 38.41 +78 41 15.4   15.599 0.6625  -9.2967  72.0227 /T
Jun-29 00:00 A   14 18 50.78 +78 59 08.1   15.578 0.6571  -9.5150  72.1268 /T
Jun-30 00:00 Am  14 28 43.44 +79 16 10.7   15.558 0.6515  -9.7279  72.2587 /T
Jul-01 00:00 Am  14 39 18.68 +79 32 14.4   15.539 0.6458  -9.9350  72.4190 /T
Jul-02 00:00 Am  14 50 38.45 +79 47 09.7   15.519 0.6399 -10.1361  72.6080 /T
Jul-03 00:00 Am  15 02 44.18 +80 00 45.6   15.500 0.6340 -10.3309  72.8263 /T
Jul-04 00:00 Am  15 15 36.50 +80 12 50.4   15.482 0.6279 -10.5191  73.0744 /T
Jul-05 00:00 Am  15 29 15.05 +80 23 11.0   15.463 0.6218 -10.7003  73.3529 /T
Jul-06 00:00 Am  15 43 38.14 +80 31 33.9   15.445 0.6155 -10.8745  73.6623 /T
Jul-07 00:00 Am  15 58 42.57 +80 37 44.9   15.427 0.6092 -11.0411  74.0034 /T
Jul-08 00:00 Am  16 14 23.41 +80 41 29.9   15.410 0.6027 -11.1999  74.3768 /T
Jul-09 00:00 Am  16 30 34.01 +80 42 35.3   15.392 0.5962 -11.3505  74.7833 /T
Jul-10 00:00 Am  16 47 06.12 +80 40 48.3   15.375 0.5896 -11.4923  75.2236 /T
Jul-11 00:00 Am  17 03 50.24 +80 35 57.9   15.358 0.5829 -11.6249  75.6986 /T
Jul-12 00:00 Am  17 20 36.08 +80 27 54.9   15.342 0.5761 -11.7476  76.2092 /T
Jul-13 00:00 Am  17 37 13.21 +80 16 32.2   15.325 0.5692 -11.8599  76.7562 /T
Jul-14 00:00 Am  17 53 31.69 +80 01 45.3   15.309 0.5624 -11.9610  77.3406 /T
Jul-15 00:00 A   18 09 22.63 +79 43 31.8   15.293 0.5554 -12.0502  77.9634 /T
Jul-16 00:00    18 24 38.62 +79 21 51.0   15.277 0.5484 -12.1268  78.6256 /T
Jul-17 00:00    18 39 13.94 +78 56 44.0   15.262 0.5414 -12.1900  79.3284 /T
Jul-18 00:00    18 53 04.63 +78 28 13.0   15.247 0.5343 -12.2388  80.0729 /T
Jul-19 00:00    19 06 08.38 +77 56 20.5   15.231 0.5272 -12.2724  80.8603 /T
Jul-20 00:00    19 18 24.28 +77 21 09.6   15.216 0.5201 -12.2899  81.6918 /T
Jul-21 00:00    19 29 52.64 +76 42 43.0   15.202 0.5130 -12.2901  82.5688 /T
Jul-22 00:00    19 40 34.62 +76 01 03.0   15.187 0.5059 -12.2721  83.4925 /T
Jul-23 00:00    19 50 32.06 +75 16 11.7   15.173 0.4988 -12.2346  84.4644 /T
Jul-24 00:00    19 59 47.22 +74 28 10.1   15.159 0.4917 -12.1766  85.4858 /T
Jul-25 00:00    20 08 22.58 +73 36 58.8   15.145 0.4847 -12.0966  86.5583 /T
Jul-26 00:00    20 16 20.77 +72 42 37.6   15.132 0.4777 -11.9935  87.6832 /T
Jul-27 00:00    20 23 44.40 +71 45 05.6   15.119 0.4708 -11.8658  88.8622 /T
Jul-28 00:00    20 30 36.03 +70 44 21.5   15.106 0.4640 -11.7121  90.0966 /L
Jul-29 00:00    20 36 58.10 +69 40 23.2   15.094 0.4573 -11.5308  91.3880 /L
Jul-30 00:00    20 42 52.93 +68 33 08.5   15.082 0.4507 -11.3206  92.7379 /L
Jul-31 00:00 m   20 48 22.67 +67 22 34.7   15.071 0.4442 -11.0797  94.1475 /L
*****
```

Za datumem a časem v UT velké písmeno „A“ značí, že probíhá astronomický soumrak. Malé „m“ pak upozorňuje na přítomnost Měsíce. Další sloupce uvádějí rektascenzi a deklinaci komety pro uvedené datum o světové půlnoci. U nás tedy pro 2:00 SELČ. T-mag je teoretická jasnost, která je pouze orientační a mohla by naznačovat trend průběhu jasu s ohledem na kombinaci vzdálenosti komety od Slunce a Země. Sloupec „delta“ udává vzdálenost komety od Země v au a „deldot“ pak její přibližování (-), respektive vzdalování (+) vzhledem k Zemi v km/s. Údaj „S-O-T/r“ odpovídá úhlové vzdálenosti mezi Sluncem a kometou. Údaj za lomítkem upozorňuje na to zda je výhodnější pozorovat před místní půlnocí (T) nebo až po ní (L).

2023/06/11 21:08
HALÍŘ Karel
Rokycany, Lužická 901

Vespera 50/200
60 snímků 10 s

C/2023 E1 ATLAS

